

Bestuurlijke reactie op de Boardletter 2023 van ETL Accountants

Inleiding:

Vanaf boekjaar 2023 voert ETL Accountants de controle uit van de jaarrekening van de gemeente Woerden. In het najaar van 2023 heeft de Week van ETL plaatsgevonden en zijn de gesprekken en werkzaamheden uitgevoerd voor de interim-controle. In de controleaanpak van ETL staat centraal dat niet alleen de 'harde controls' worden beoordeeld. Maar juist dat ook de 'soft controls' een belangrijk element vormen in de beheersing van de organisatie.

Begin februari heeft het college de Managementletter ontvangen met de bevindingen uit deze werkzaamheden. Zoals afgesproken in de aanbesteding ontvangt u als raad een Boardletter. Dit is een beknopte(re) versie van de Managementletter die u als raad de informatie geeft die u nodig heeft voor uw kaderstellende en controlerende rol.

In deze bestuurlijke reactie geven wij voor de belangrijkste boodschappen, zoals deze zijn benoemd door de accountant op pagina 3-5 van de Boardletter, hoe het college hier tegenaan kijkt. Op de detailbevindingen gaan we in deze reactie niet in, maar uiteraard zijn deze bevindingen wel onderwerp van gesprek tussen college en ambtelijke organisatie.

Interne beheersing als geheel is nog niet voldoende

De accountant geeft in deze Boardletter aan dat de kwaliteit van de interne beheersing binnen onze gemeente als geheel om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen nog niet voldoende is. Dit beeld is in lijn met voorgaande jaren en de accountant signaleert ook dat er goede stappen ter verbetering zijn gezet. Idealiter vinden deze interne beheersingsmaatregelen plaats in de zogeheten eerste lijn (de uitvoerende teams). De werkzaamheden van de VIC (Verbijzonderde Interne Controle) zouden dan gericht zijn op het beoordelen van de effectiviteit van de eerstelijns controles. In de praktijk is de VIC nu nog (teveel) gericht op het repareren van tekortkomingen in de eerstelijnscontroles.

Als college herkennen wij dit beeld. Met het Verbeterplan financiële functie en het programma 'Huis op Orde' zijn eerste stappen gezet om hier verbetering in aan te brengen. Wij verwachten hiermee, conform het beeld van de accountant, dat wij in staat zijn om een jaarrekening op te leveren die door de accountant voorzien kan worden van een goedkeurende verklaring. Ook inzake de rechtmatigheidsverantwoording die het college vanaf dit jaar zal afgeven verwachten wij op voorhand geen problemen.

Ontbreken van integraliteit in de verbeterprogramma's.

De accountant waarschuwt voor een gebrek aan integraliteit in de verschillende verbeterprogramma's, waardoor verbeteringen moeizaam tot stand komen. Wij zijn van mening dat deze bevinding van de accountant in de tijdgeest van enkele maanden geleden klopt. Echter zijn inmiddels vervolgstappen gezet waardoor steeds meer samenhang ontstaat tussen organisatie, ambities en financiën. Voor de versterking van de organisatie is inmiddels een plan van aanpak gereed waarbinnen het terugdringen van ambities ook steeds meer een plek krijgt. De processen 'Investerings in balans' en de prioritering van de ruimtelijke projecten hebben ook nadrukkelijk een verband hiermee.

De eerste lijn is kwetsbaar

Wij herkennen het beeld van de accountant. Het ontbreken van werkprocessen is nadrukkelijk onderdeel van het verbeterprogramma 'Huis op Orde'. De eerste resultaten hiervan zijn al zichtbaar in 2023, maar het tempo van dit verbeterprogramma ligt lager dan verwacht. Met name door beperkingen in de ambtelijke capaciteit.

De ambities van de tweede lijn zijn nog niet gerealiseerd

In de tweede lijn is een belangrijke rol weggelegd voor de Business Controllers en de Concerncontroller. Wij herkennen dat er voor een optimale rolinvulling van Business Control nog stappen gezet kunnen worden. Deze vervolgstappen moeten in samenhang gezien worden met de wens om de eerste lijn te versterken waardoor de businesscontrollers in hun advisering steeds meer ook vanuit concernbelang (2^e lijn) kunnen adviseren.

De accountant geeft daarnaast aan dat hij van mening is dat de dubbelrol van de concerncontroller / Teammanager SFC niet wenselijk is, omdat de onafhankelijke positie hiermee in gevaar komt. Wij delen deze mening niet. In 2020 is bewust de keuze gemaakt om deze functies samen te voegen. Met als belangrijkste reden dat het constateren van verbeteracties (rol van de concerncontroller) in de praktijk niet of beperkt leidde tot veranderingen (rol van de teammanager). Het is ook bij andere gemeenten niet ongebruikelijk dat deze rollen in één functie zijn samengevoegd. Bij het aannemen van de huidige functionaris is expliciet gekeken naar het kunnen omgaan met deze dubbelrol. Het college staan nog steeds achter de keuze die enkele jaren geleden gemaakt is, maar blijft nadrukkelijk wel alert op de risico's en randvoorwaarden van deze dubbelrol.

Prestatiemanagement

Wij herkennen deze aanbeveling en nemen dit mee in de verdere doorontwikkeling van de interne en externe P&C producten. Het benoemen van doelstellingen en opnemen van prestatie-indicatoren wordt meegenomen in het organisatieontwikkelingstraject. Ook de versterking van het financiële bewustzijn binnen de organisatie nemen wij mee in dit traject.

VIC kan kwantitatief en kwalitatief verbeterd worden

De benoemde kwantitatieve tekortkoming herkennen wij. Naar onze mening wordt dit mede veroorzaakt door de langdurig openstaande vacature van senior-auditor die recent ingevuld is. Daarnaast is in de 'eerste tranche' van € 1 miljoen voor de versterking van de organisatie 1,0 FTE opgenomen voor de verbetering van de VIC-functie. De adviezen voor kwalitatieve verbeteringen nemen wij in de interne processen en werkwijze op.

Risicomanagement

Wij herkennen dat risicomanagement verder verbeterd kan worden, maar gezien de lastige vacature-invulling van diverse financiële beleidsfuncties heeft dit niet de hoogste prioriteit kunnen krijgen. Daarnaast is bekend dat als we het risicomanagement naar het gewenste niveau van de financiële verordening willen brengen, verdere uitbreiding van de financiële afdeling nodig is. Zodra de personele bezetting het toelaat, gaan wij invulling geven aan de verbetering van risicomanagement. De constatering dat wij de structurele risico's nu niet op kunnen vangen op de wijze die volgens de Financiële Verordening vereist is, is reeds onderwerp van gesprek in het overleg dat wij hebben met een delegatie van de auditcommissie om de knelpunten in de Financiële Verordening te verbeteren.

Frauderisicomanagement

Recent is het zogeheten M&O-beleid (Misbruik & Oneigenlijk Gebruik) gereed gekomen en ter vaststelling aangeboden. De volgende stap die in de komende periode zal plaatsvinden is om de frauderisico-inventarisatie te actualiseren. Het integreren ervan in de dagelijkse bedrijfsvoering zal bij de doorontwikkeling van de organisatie worden meegenomen.

Tot slot

Zoals gezegd onderschrijven wij de bevindingen van de accountant en passen deze naar onze mening in de stappen die momenteel gezet worden ter versterking van de organisatie en het temperen van ambities. Daarnaast zijn we ons ervan bewust dat enkele exogene factoren de prestaties van de organisatie beïnvloeden, zoals de schaarste op de arbeidsmarkt en de extra taken die het rijk de gemeenten oplegt. We zullen over de voortgang van de verbeteringen het gesprek met de Auditcommissie blijven voeren.

Met vriendelijke groet,

J.J. Vierstra,

Wethouder Financiën